

خیلواکی

استقلال

www.esteqlaal.net

چهارشنبه ۱۷ اپریل ۲۰۲۴

مترجم: فریده نوری

بلوچستان: دلیل کشیدگی های فعلی ایران - پاکستان

نویسنده: Didier Chauder

تاریخ: اپریل ۲۰۲۴

Istitut de Recherche pour le Développement

قسمت سوم

بحران ماه جنوری ۲۰۲۴ یک نمونه از ناکامی آرامش یا صلح؟

در مقابل این مشکل، ایران در اوایل دهه ۲۰۱۰ تصمیم گرفت تا یک دیوار در سرحد بین ایران و پاکستان تعمیر نماید. به تعقیب آن پاکستان نیز به همان دلایل امنیتی و هم فشار های ایران در اواخر دهه ۲۰۱۰ عین سیاست را دنبال نمود. تهران در مقابل خطری که از جانب تروریست ها که به بلوچستان پاکستان پناه می بردند، یک سیاست بسیار خشن را انتخاب نمود: ایران مسؤلیت را به عهده گرفت، تا تروریست های بلوچ را که در میان مردم ملکی بلوچ پناه می برند، نیرو های امنیتی بدون تردید هدف قرار دهند.

اگر ایران برای دور نمودن تروریست ها و یا جدایی طلبان بلوچ که پایگاه عقبی شان در داخل پاکستان است، در خاک ایران دیوار اعمار نمودند، تا پایگاه جهش العدل را دور براند، مردم ملکی بلوچ پاکستان نیز آن ها را مجبور نمودند تا از آنجا دور شوند. مشکل چنین برخورد سبب ایجاد بحران اقتصادی در منطقه گردید، زیرا به صورت عموم مردم از قاچاق مواد سوخت بین ایران و پاکستان زندگی می کنند، و این خودش دلیل قوی شدن جدایی طلبان در بین مردم ملکی می گردد. از طرف دیگر تأیید همکاری امنیتی بین دو کشور، سبب بوجود آمدن نیروهای عکس العمل سریع گردیده و همچنان در دراز مدت امید به بوجود آمدن یک تجارت قانونی و پر رونق، و ضعیف شدن تجارت غیر قانونی و ضعف اقدامات تروریستی می رود.

به درجه اول بحران اخیر نشان دهنده شکست اشکار این تلاش است، تصور می شد که حمله ایران در پاسخ به حمله جیش العدل که سبب کشته شدن یازده عسکر ایرانی شد، ممثل یک حمله پیشگیرانه ایست که گویا در مقابل اقدام بزرگ گروپ تروریستی ارائه شده است.

رسانه های ایرانی در مورد خطر تروریسم با فشاری و اصرار می نمایند و در عین وقت رسانه های ایرانی از یک درگیری بین نیرو های امنیتی و اعضای داعش در جنوب شرق کشور خبر دادند. یک خبر قابل قبول و موجه موجودیت داعش شاخه خراسان در افغانستان که طالبان با آن ها در حال نبرد هستند. مخصوصاً که دولت اسلامی شاخه خراسان مسؤلیت حمله کرمان به تاریخ سوم جنوری ۲۰۲۴ را به عهده گرفت که سبب کشته شدن یکصد نفر در ایران گردید. بدون شک تهران به خطر تروریست هائیکه از طرف شرق می آیند مواجه است.

انتخاب حمله یک جانبه از سوی تهران این تصور را ایجاد می کند که ایران از وضعیت سیاسی دشوار پاکستان سوء استفاده می کند.

پاکستان تا انتخابات در هشتم فبروری با یک دولت مؤقت که در اثر بحران مربوط به عمران خان به وجود آمده است، اداره می شود. این بحران به اردوی پاکستان نیز آسیب رسانید.

محافظه کارانی که در ایران قدرت را به دست دارند، بعد از جنبش یا تحریکات اعتراضی سال ۲۰۲۲، اکثراً بین عملی بودن و ایدئولوژی تقسیم شده اند، چنین به نظر می رسد که با بمبارد کردن حتی در خاک پاکستان، می خواهند انگیزه وطن پرستی از خود نشان دهند. هدف بسیج نمودن مردم برای انتخابات پارلمان و انتخابات شورای متخصصین در اول مارچ، جهت تائید سلطه گرایی شان در رژیم است. آنان بیشتر می خواهند سلطه خود را در رژیم نگهدارند، نسبت به خود رژیم.

این توضیحات در مورد سیاست داخلی ایران تشریح می دهد که تهران موضوع را برای پاکستان پیش بینی ننموده بود. پاکستان یک قدرت متوسط و دارای اسلحه اتمی می باشد و مانند عراق و سوریه یک دولت ضعیف نیست.

پاکستان بدون فلج نمودن نخبگان نظامی و نخبگان ملکی، این بحران را به موفقیت مدیریت نمود و موفق به خلق نمودن یک وحدت ملی شد و از طرف دیگر مجدداً از موقف اردو به عنوان یک بازیگر کلیدی برای دفاع از منافع ملی سود میبرد.

پاکستان به جامعه بین المللی تأکید نمود و نشان داد که آنان هم نیرو دارند، هم قوی هستند و هم معقول، آنان با دقت به حمله ایران جواب دادند. پاکستان به حمله ایران نیز جواب مشابه داد، آنان نیز در حمله خود موضوع بلوچ های تروریست و جدایی طلب را مطرح نمودند تا از تشنج اجتناب

گردد. فلهاذا پاکستان کاری را کرد که برای دفاع از قلمرو ضروری بود، بدون اینکه صلح منطقه را به خطر بیندازد.

اگر پاکستان عکس العمل نشان نمی داد، به هندوستان و افغانستان نیز در آینده جرئت می داد. رفتار آنان برای امریکا و چین رضایت بخش بود، زیرا چین از درگیری میان این دو کشور نگران بود. بالاخره این بحران و عکس العمل اسلام آباد از اهمیت جیوپولتیک پاکستان که از زمان خروج امریکا از افغانستان تا حدودی به فراموشی سپرده شده بود، یاد آوری نمود.

با توجه به این تفسیر، محافظه کاران سر اقتدار در ایران می خواستند شکست همسایه را در همکاری ضد تروریستی به نمایش بگذارند، و خود شان را در صحنه سیاست داخلی مطرح نمایند. اما به یک بازیگر دیگر که عبارت از اردوی پاکستان می باشد، اجازه داد تا به همین دو هدف دست یابد.

به تاریخ ۲۹ جنوری ملاقات وزرای خارجه هر دو کشور حسین امیر عبداللہیان وزیر خارجه ایران و جلیل عباس جیلانی وزیر خارجه پاکستان در اسلام آباد به بحران خاتمه داد. همچنان شبکه های مختلف ارتباطی اجازه یافتند تا همه سوء تفاهم ها را برطرف نموده و یک سیستم مشورتی بین هر دو وزارتخانه را اجازه هماهنگی بیشتر، مخصوصاً در مورد "مسئله بلوچ ها" بدهد.

به همه حال تظاهر به دوستی بعد از یک بحران چیز جدید نیست و تأثیر بمباردمان توسط ایران را در ماه جنوری کاهش نمی دهد، ایران پاکستان را دست کم گرفت و همدردی که بین شان موجود بود، را به هدر داد. ایران باید بکوشد تا دوباره اعتماد دولت آینده، اردو و سرویس استخباراتی پاکستان را به خود جلب کند. در واقع نتایج انتخابات ۸ فبروری ۲۰۲۴ که وعده یک دولت غیر نظامی را می دهد، به آسانی می تواند توسط پارلمان بی ثبات گردد. ایرانی ها از مقامات ملکی همسایه شان نمی توانند تا شش ماه الی یک سال مطمئن باشند، اما برخلاف انقلاب مردمی عمران خان به اندازه کافی قوی ست تا سیستم را یک اندازه تکان بدهد اما نه به اندازه که وی را سرنگون سازد، این وضعیت به نفع اردو بوده و باعث تقویت اش می گردد.

ایرانی ها و پاکستانی ها برای ثبات قلمرو بلوچ در دو طرف سرحد مجادله می کنند، همچنان مواجه به تهدید واقعی از طرف دولت اسلامی خراسان می باشند که باید در مقابل آن نیز مبارزه کنند. ایرانی ها و پاکستانی ها از انداختن تقصیر یکی بالای دیگر اجتناب نمایند و بدون یک همکاری واقعی و دوجانبه، جدایی طلبان و جهادپرست ها در منطقه از عدم همکاری دو جانبه بین ایران و پاکستان مستفید گردیده، و یک سناریو به سبک افغان و سرحد مشترک به قوت شان می افزاید. این سناریو خطرناک برای هر دو کشور است که تحت فشار زیاد امنیتی قرار دارند.